

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1919.

Andra kammaren.

Nr 1.

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren till lagtima möte här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingsalen

fredagen den 10 januari,

kl. 11 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av representanten för Stockholms läns norra valkrets, herr *Åkerlund*, såsom den ledamot, vilken bevisat de flesta riksdagar, med följande ord:

Mina herrar! Det åligger mig såsom den till riksdagsåren äldste inom kammaren att öppna detta sammanträde, och får jag hälsa samtliga kammarens ledamöter välkomna till Stockholm och det säkerligen mest ansvarsfyllda riksdagsarbete, som på länge förelegat.

Mången har för visso med djup oro sett den i hast genomförda radikala förändringen i vårt kommunala liv, och än flera torde med ännu djupare bekymmer emotse genomförandet av de föreslagna förändringarna ifråga om rösträtt och valrätt till riksdagen.

Jag vågar dock för min del med full förtröstan hoppas, att svenska folkets praktiska förstånd, rättskänsla samt aktning för lag och rätt till fullo skola ådagalägga, att dessa bekymmer ej hava fog för sig. Men för att detta må bliva fallet kräves, att vårt folk icke i likhet med åtskilliga andra folk med demokratiskt statsskick i stor utsträckning underlåter att fullt självständigt tänka och handla i landets angelägenheter och överlåter detta till de storfinansiella intressenas målsmän, så att för de djupa leden ej stort annat återstår än rätten att rösta. Men härtill kommer, att, om vi lagstifta än så billigt och rättvist och om vi än tillse, att ej ett fåtal, kanske utam samhällsnyttigt arbete, samlar väldiga förmögenheter på samma gång måhända stora skaror av vårt folk leva i verkligt armod, detta icke skall kunna råda bot för missförhållanden, som verkligen råda, därest vi ej låta våra handlingar ledas av den store mästartarens kärleksbud: »Allt det I viljen, att människorna skola göra Eder, det gören I ock dem.» Må den Högste hålla sin hand över vårt svenska folk.

Med dessa ord förklarar jag detta sammanträde öppnat.

Andra kammarens protokoll 1919. Nr 1.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra protokollet, till dess sekreterare hunnit utses, ävensom att kanslibiträden och vaktbetjäning blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagna; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 8 januari 1919.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas innan årets lagtima riksdag sammanträdde; och infunnno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar R. E. Norberg, Sven Palme och R. Lindgren samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar H. S. Tamm, K. Hildebrand och S. H. Kvarnzellius.

Till justitiedepartementet hade, vad andra kammaren angår, insänts fullmakter för 2 personer, som, efter avgång bland kammarens för åren 1918—1920 valde ledamöter, vid nya röstsammanräkningar utsetts att inträda i de avgångnas ställe.

Granskning företogs nu av de insända fullmakterna, vilka lämnades utan anmärkning.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de riksdagsmän, för vilka de granskade fullmakterna utfärdats, skulle tillika med fullmakterna överlämnas till kammaren.

I ämbetet:
G. Grefberg.

Den i protokollet omförmälda förteckningen var av följande lydelse:

Förteckning å ledamöter av riksdagens andra kammare enligt fullmakter, granskade inför chefen för justitiedepartementet den 8 januari 1919.

Blekinge läns valkrets.

1. Lantbrukaren Axel E. Lindvall å Havgården.

Älvsborgs läns mellersta valkrets.

2. Överläraren And. Karlsson i Surte.

§ 4.

Företogs upprop av kammarens ledamöter; och befunnos därvid följande ledamöter frånvarande, nämligen herrar Söderhielm, Persson i Björnsbyholm, Carlsson i Frosterud, Eklund, Ander, Karlsson i Sandviken, Öberg, Molin, Bergman, Hage och Nilsson i Antnäs.

Herr ordföranden meddelade, att från herrar Eklund och Ander inkommit läkarbetyg, utvisande att de på grund av sjukdom vore urståndsatta att inställa sig vid riksdagens början, att herrar Carlsson i Frosterud, Bergman, Nilsson i Antnäs och Hage uti ingivna ansökningar anhållit om ledighet från riksdagsgöromålen, herr Carlsson i Frosterud under 7 dagar och herr Bergman under 9 dagar från och med den 10 innevarande januari till följd av sjukdomsfall inom respektive familjer, herr Nilsson i Antnäs under 4 dagar från och med den 10 i denna månad samt herr Hage till norrlandstågets ankomst kl. 12 på dagen.

§ 5.

Herr ordföranden tillkännagav, att hans excellens herr statsministern *Edén* avvaktade budskap om avslutande av uppropet, varefter han ville infinna sig för att meddela kammaren Kungl. Maj:ts beslut angående talman och vice talman i kammaren samt att ordföranden uppdragit åt herrar Borg och Eliasson att underrätta hans excellens herr statsministern, att uppropet vore verkställt och kammaren redo att mottaga honom.

§ 6.

Hans excellens herr statsministern inträdde nu samt uppläste Kungl. Maj:ts öppna brev angående förordnande av talman och vice talman i denna kammare, enligt vilket förordnats till talman ledamoten av kammaren för Stockholms stads första valkrets herr *August Herman Lindqvist* och till vice talman ledamoten av kammaren för Kristianstads läns sydöstra valkrets herr *Raoul Gustaf Hamilton*.

§ 7.

Ålderspresidenten överlämnade ordförandeklubban till herr *talman*, varefter denne hälsade kammaren med följande tal:

Mina herrar! Vi samlas nu åter till ansvarsfullt riksdagsarbete, oaktat det endast har förflutit några få veckor sedan vi sist åtskildes. Av allt att döma synes denna riksdag bliva både arbetsfylld och ansvarskrävande. Många stora och viktiga ärenden bebådas bli förelagda riksdagen, och då vi för närvarande räkna den andra sessionen i riksdagsperioden, torde riksdagens ledamöter komma att begagna sig

av dem tillkommande rätt att framföra många ärenden till prövning. Jag vågar dock uttala hopp om att varje ledamot må med sakligt innehåll men med begränsning av sina anföranden på det sättet underlätta riksdagsarbetet, att, jämsides med de bestämmelser om förkortat riksdagsarbete, som i år för första gången tillämpas, det må bli möjligt att bringa riksdagen till avslutning med ett gott resultat i ordinarie tid.

Flera av kammarens förutvarande ledamöter ha lämnat riksdagen, och bland dem några av de äldsta. Jag tillåter mig att å de kvarvarandes vägnar uttala ett tack till dessa för samarbetet under de år, som gått, och jag bringar en hälsning med ett välkommen till deras efterträdare. Även vid detta tillfälle nödgas jag erinra om, att en av kammarens ledamöter sedan vi sist voro samlade avgått med döden, nämligen ledamoten av Medelpads valkrets herr Ingvarson. Han har genom sin riksdagsverksamhet och på annat sätt gjort sig väl känd och aktad, och därför skall hans minne länge leva bland kammarens ledamöter.

Slutligen anhåller jag att fortfarande få vara innesluten i välvilligt överseende vid utövandet av min talmansbefattning.

§ 8.

Kammaren beslöt att lägga Kungl. Maj:ts i § 6 omnämnda brev till handlingarna.

§ 9.

De i § 4 omnämnda sjukbetygen för herrar Eklund och Ander, som nu ånyo föredrogos, lades till handlingarna.

Vidare föredrogos åter de av herrar Carlsson i Frosterud, Bergman, Nilsson i Antnäs och Hage ingivna ansökningar om ledighet från riksdagsgörömlen; och blevo desamma av kammaren bifallna.

§ 10.

Herr talmannen föredrog ånyo det under § 3 här ovan intagna protokollet, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri omnämnda fullmakterna, lägga protokollet till handlingarna.

§ 11.

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarbefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val av sekreterare.

Denna hemställan bifölls av kammaren, varefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknings valet hava så utfallit, att till sekreterare utsetts juris och filosofie kandidaten Per Cronvall med 178 eller alla avgivna röster.

Sekreteraren, som härefter på kallelse inställde sig, övertog, efter erhållen kännedom om valets utgång, protokollsföringen.

Fabian Månsson.

Erik Nylander.

§ 12.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att vid plenium måndagen den 13 januari företaga val av tre ledamöter att deltaga i talmansöverläggningarna, två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli, åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning samt tre ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 13.

Till talarplatser för ledamöter, som kunde vilja därav begagna sig, anvisades på herr talmannens förslag de två för ändamålet anordnade, på vardera sidan om talmansbordet befintliga platserna.

§ 14.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakttagande, att de för ledamöterna från Stockholms stad och vart och ett av rikets län avsedda biljetterna utlämnades till Stockholms stads och varje läns äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11,56 f. m.

In fidem
Per Cronvall.
